

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

MENEKÜLTÜGYÉRT ÉS MIGRÁCIÓÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/23 /2/2016.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2016. MÁRCIUS 7. 12.45

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4. IV. em. 439.

Időpont: 2016. március 7. 12.45

Tárgy: Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Felkai László, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára köszöntötte a jelenlévőket és ismertette a napirendet. Elmondta, hogy a napirenden szereplő jogszabály módosítás tervezetek mindenkinek megküldésre kerültek. A tervezeteknek – amelyekről a Kormány tárgyalni fog – két gondolatköre van. Az egyik a jogharmonizációval összefüggő feladatok teljesítése. A harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló 2014/66/EU irányelv (a továbbiakban ICT irányelv) - melynek átültetési határideje 2016. november 29-én jár le - célja, egy egyszerűsített eljárás létrehozása, amely megkönnyíti a vállalatokon belüli szakértelemtranszferet, valamint csökkenti az adminisztrációs terheket. A másik irányelv a harmadik országbeli állampolgárok idénymunkásként való munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló 2014/36/EU irányelv (a továbbiakban: Szezonális irányelv), melynek átültetési határideje 2016. szeptember 30. A Szezonális irányelv célja az idényjellegű munkavállalás céljából történő beutazás megkönnyítése, továbbá kizsákmányolás ellenes garanciák megteremtése, illetve a szezonális munkavállalókat megillető alapvető, minimális jogok lefektetése. A másik kör annak a kormányzati szándéknak tesz eleget, ami arról szól, hogy a migrációval összefüggésben Magyarországra került állampolgárok ne kerüljenek előnyösebb helyzetbe, mint a magyar állampolgárok, csak amennyire az EU-s normák alapján elengedhetetlenül szükséges. A menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) szigorításának elsődleges iránya a menedékkérőket és a nemzetközi védelemben részesítetteket megillető szociális ellátások csökkentése. Ennek értelmében megszüntetésre kerül az integrációs szerződés intézménye, valamint minden olyan támogatás, melynek eredményeként a nemzetközi védelemben részesítettek nem lesznek jogosultak olyan juttatásokra, melyek a magyar állampolgárt sem illetik meg. A tervezet nem érinti a menedékkérőket, a menekültügyi eljárást. Az, hogy milyen juttatások illetik meg az érintettet az eljárás befejezéséig, azt minőségileg az EU-s norma mondja meg, csak mennyiségileg lehet módosítani. Megilleti az ingyenes ellátás, szállás, stb. Ha valaki már megkapta a védelmi státuszt – innentől tagországi hatáskör a szabályozás –, akkor azokat a pluszjuttatásokat, amelyek megillették idáig a védelemben

részesülteket, jelentős részben eltörli a tervezet. Az oktatási támogatást veszi el, a férőhely légméter és négyzetméter minimumokat veszi vissza, illetőleg a lakhatási támogatást törli el.

Kováts András, a Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület képviselőjében az alábbi kérdéseket fogalmazta meg: Hogyan definiálhatjuk a magyar állampolgárokkal azonos helyzetben lévő fogalmát? Elmondta, hogy feltételezi, hogy készült hatásvizsgálat a törvénymódosítást megelőzően. Miért gondoljuk azt, hogy egy magyar állampolgárral azonos helyzetben van egy néhány héttel korábban menekült, vagy oltalmazotti státuszt kapott akár afgán, akár szír, akár eritreai állampolgár? Másik kérdése – főleg az EMMI munkatársaitól – hogy készült-e arról bármilyen hatásvizsgálat, hogy annak a szociális ellátórendszernek, ahova beérkeznek ezek az emberek – akár az egészségügyi helyzetet illetően, akár a lakhatásukat illetően, vagy az egyéb támogatásokhoz való hozzáférésüket illetően – mekkora többletköltség terhet fog jelenteni a módosítás? Az egyértelmű, hogy megtakarítási oldalon ez a belügyi, illetve a menekültügyi igazgatás számára mit fog jelenteni, ugyanakkor viszont az államháztartást illetően akár rövid, akár hosszú távon – kezdve a hajléktalanszállókra való elhelyezéstől egészen az egészségügyi intézményekben, vagy a kerületi családsegítő szolgálatoknál való többletfeladatokat illetően – milyen többletköltségek jelentkeznek majd? Ha készült ilyen hatásvizsgálat, lehet-e ismerni ezeknek a hátterét vagy állításait, mert véleménye szerint viszonylag jelentős a változás és ehhez képest kevés az indokolás.

Dr. Felkai László elmondta, hogy nem értelmezhető a hatástanulmány igénye egy menekültstátuszt kapott ember összehasonlítása esetén egy 30 éves magyar állampolgárral. A Kormány következtetése, hogy azonos. Ebben a kérdésben azért sem értelmezhető a hatástanulmány készítésének felvetése, mert nem lehet tudni, hogy hányan érkeznek, és nem lehet tudni, hogy akik jönnek, azok közül hányan kapnak elismerést. A hajléktalanszállókra kitérve elmondta, hogy – eltekintve az enyhe téltől – messze nem voltak kihasználva a hajléktalanszállók, nagyságrendekkel maradtak üresen a férőhelyek. Véleménye szerint – főleg úgy, hogy nem prognosztizálható a lélekszám –, nem lesz fennakadás a hajléktalanszállókra. A Kormánynak kötelezettsége és ez eddig is így volt, hogy ha pl. a hajléktalanszállásokon fennakadás van, akkor szerezzen két héten belül helyet. Senki nem került csak azért az utcára, mert egy hajléktalanszálló nem tudta őt befogadni. A szociális ellátórendszerrel meglehetősen kevés olyan juttatás van és az sem biztos, hogy azok hosszú távon megmaradnak, amelyek alanyi jogon járnak. A tavaly március 1-én hatályba lépett változtatásnak az volt az egyik eleme, hogy az önkormányzatoknál a szociális ellátási cizelláltságot megszüntették és azt mondták az önkormányzatoknak, hogy annak ad, akinek akar, szabályozza rendeletben.

Kováts András elmondta, hogy maximálisan egyetért és támogatja azt, hogy alapesetben – és hogyha meghatározható az, hogy egy magyar állampolgárral azonos helyzetben van egy akár humanitárius védelmet élvező, akár más státuszú külföldi – valóban semmi nem indokol többletjogot és többletjuttatást. Ugyanakkor a befogadottak részére biztosított juttatásoknak nem az volt a célja, hogy az érintettek tartósan magasabb színvonalon éljenek a magyar állampolgároknál, hanem olyan kezdeti hátrányok leküzdését szolgálták, amelyek abból adódtak, hogy nem Magyarországon születtek, nem magyar állampolgárként szocializálódtak és olyan speciális védelmi szükségleteik vannak, amit a Magyar Állam is elismer, és ezért védelmet nyújt. Hátrányt jelent számukra, hogy nem volt lehetőségük legalább nyolc év általános iskolai oktatáson keresztül a magyar társadalomba szocializálódni, és nem minősültek helyi illetőségűnek sehol. A kezdeti támogatás azért fontos, hogy lehetőséget teremtsen néhány hónapon keresztül, maximum két évig a szociális rendszerbe való

belépésre, a helyi viszonyok megismerésére, és ez idő után az önálló életvitel folytatására. Ha ez a támogatási rendszer nem fog létezni, akkor társadalmi költségek szintjén többé fog kerülni a rendszer, akár az újraelosztásra, akár a közbiztonsági kérdésekre gondolunk, mert például problémát okoz a menekültek hajléktalan szállókra való bejuttatása.

Dr. Felkai László jelezte, hogy a helyi illetőséggel kapcsolatos felvetést nem pontosan érti, mert ez a jogi fogalom a kiegyezés korában létezett, és azt jelentette, hogy szociális és egyéb juttatások vonatkozásában annak a törvényhatóságnak, vagy önkormányzatnak volt kötelessége gondoskodni az illetőről, ahol helyi illetőségű volt. Ez a fogalom 1945 után megszűnt. Jelenleg az önkormányzati szociális juttatások esetében a lakóhely szerinti illetékesség az irányadó. Az integrációs támogatások tekintetében kiemelte **Dr. Felkai László**, hogy a támogatott személyek kétharmada két-három hónapon belül elhagyta az országot, tehát az integrációs célt nem szolgálta ez a támogatás.

Dr. Végh Zsuzsanna a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: BÁH) főigazgatója tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a jogintézmény bevezetése óta, a legtöbb integrációs szerződést 2014-ben kötötték, majd 2015-ben csökkent ez az érték. Két év alatt összesen 789 szerződést kötöttek és ebben az évben még néhányat. A jogintézmény fennállása óta a megkötött szerződések száma nem érte el az ezret sem. A szerződések jelentős hányadát azért kellett megszüntetni, mert idő közben ismeretlen helyre távozott a külföldi. Az utóbbi időben tapasztalható volt az is – főleg az egyedül állóak esetében –, hogy az első támogatási összeg kézhezvételét követően repülőjegyet vásároltak az összegből, ez előtt pedig a menekültek úti okmányát igényelték.

Huber Károly a Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány képviselőjében jelezte, hogy egyetértenek a javaslattal, mert tükrözi a nemzetközi példákat és egyenlő bánásmódot létesít a menekültek és az állampolgárok között.

Kováts András hangsúlyozta, hogy a potenciálisan jogosultakhoz képest magas azoknak az aránya, akik ténylegesen igénylik az integrációs támogatást. A 2014-es adatok nem irányadók, mivel volt kb. 200 fő, akik a régebbi rendszerből kerültek át, mert korábbi volt az elismerésük, azonban 2014 második fele és 2015 jó viszonyítás pont lehet. Ezek alapján az adatok alapján a jogosultak kb. 80%-a igényli a támogatást. Jelezte továbbá, hogy nem mindegy mikor történik a lemorzsolódás. Ha folyamatosan fogyna a támogatottak köre, akkor lehetne arra gondolni, hogy hibás a rendszer, azonban nem ez történik. A támogatottak nagy része az első hónapban távozik, azonban akik maradnak, és akikkel a civil szervezetek dolgoznak, azok végig igénylik a támogatást és nagy segítséget nyújt számukra.

Huber Károly kérte, hogy ismertessék részére a Magyarországra, letelepedési szándékkal érkező külföldiek státuszváltozásainak folyamatát.

Dr. Végh Zsuzsanna tájékoztatta **Huber Károlyt**, hogy el kell különíteni a jogszerű bevándorlást, valamint az illegális úton érkezők esetét. A jelenlegi módosítás az utóbbiakat érinti. Első lépés az illegális határátlépés, amelynek következtében megindul az idegenrendészeti eljárás. Ennek keretében arról dönt a hatóság, hogy idegenrendészeti eszközökkel kiutasító döntést hoz, és adott esetben kitoloncolja a külföldit a hatósági döntés érvényesítése érdekében. Ha menedékkérelmet nyújt be, az felfüggeszti az idegenrendészeti eljárást, mivel a területen maradás jogával rendelkezik a menedékkérő. Ezt követően megindul a menekültügyi eljárás, amelyet egy másik hatóság végez. Ebben az esetben tipikusan egy nyitott befogadó állomás kerül kijelölésre tartózkodási helynek, de ha törvényi

feltételek fennállnak, akkor menekültügyi őrzött központba kerül a külföldi. A menedékjogi eljárás végén – ha megvárja az eljárás végét a kérelmező, mert a döntő többség a nyitott befogadó állomásokról ismeretlen helyre távozik – kedvező döntést hoz a hatóság, akkor a jelenlegi jogszabályi rendelkezések szerint vagy határidő nélküli nemzetközi védelmet biztosít a külföldi számára és így menekültként elismeri, vagy pedig kiegészítő védelmi formát biztosít számára (oltalmazotti státusz). A jogok szempontjából gyakorlatilag alig van különbség a két státusz között, viszont az oltalmazotti státusz öt évente felülvizsgálandó. Ha úgy ítéli meg a hatóság, hogy nem állnak fenn továbbra a kérelem benyújtásakor jelentkező körülmények, visszavonhatja ezt a státuszt. A jelenleg hatályos szabályozás szerint a menekült állandó tartózkodási jogosultságot kap. A módosító javaslat ezt változtatná meg és felülvizsgálati kötelezettséget írna elő a hatóság számára, mint az oltalmazottak esetében. Mindkét kategória esetében három éves felülvizsgálati időt ír elő a törvénymódosító javaslat. A menekültet és az oltalmazottat ugyanazok a jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a magyar állampolgárokat, így jogosultak a státuszukat igazoló okmányra, és ha nincs nemzeti útlevelük, a Genfi Konvenció értelmében jogosultak menekült okmányra. Ezzel jogosultak vízum nélkül utazni más európai országokba, és 90 napot meg nem haladóan ott tartózkodni. Jelenleg két hónapot tartózkodhatnak befogadó intézményben az elismerést követően a védelemben részesített személyek. A két hónap alatt a civil szervezetek, valamint a szociális munkások segítségével felkészítés történik arra, hogy ha elhagyják a befogadó állomást, akkor hogyan tudják megteremteni a lakhatási feltételeket, mik a munkavállalás feltételei stb. A jelenleg hatályos szabályozás alapján négy hónap áll rendelkezésére, hogy jelezze, ha állami támogatást kér az integrációs folyamathoz és integrációs szerződést szeretne kötni. Az integrációs szerződés két éven keresztül nyújt differenciált, személyre szabott támogatást. A támogatás mértéke hathavonta csökken. A családsegítő szolgálatok útján valósul meg a közvetlen és gyakorlati támogatás. A menekültügyi hatóságnak addig van ráhatása a védelemben részesített személyekre, amíg folyósítja az integrációs támogatást, de az életvitel követése a családsegítő szolgálatokon keresztül valósul meg.

Huber Károly megkérdezte, hogy az integrációs szerződés iránymutató-e azoknak az embereknek, akik Magyarországon letelepedést igényelnének?

Dr. Végh Zsuzsanna tisztázta a letelepedés szó fogalmát. Az idegenrendészeti szabályrendszerben a legális keretek között idejövő munkavállalók, családgyejesítők, tanulók, stb. érkezők esetében van egy jogszerű tartózkodási lehetőség, ami egy idő után átfordulhat letelepedésbe, tehát egy határidő nélküli tartózkodási jogosultságba. Ez a legális migráció terminológiájába illeszkedő fogalom. A menekültek esetében pedig a nemzetközi védelemnél persze beszélhetünk letelepedésről, csak más jogszabályi környezet alapján, annak megfelelően, amit az imént felvázolt.

Dr. Felkai László két megjegyzést tett.

Jelenleg aki menekültstátuszt kap, az határozatlan időre kapja, tehát élete végéig. Az integrációs alap azt jelenti, hogy ha valaki élete végéig kap egy itt tartózkodási lehetőséget, akkor integrálódik a társadalomba. A változás abban áll, hogy az élethosszig tartó menekültstátusz megszűnik, azzal, hogy csak 3 évre kapja, abban bízva, hogy a fennálló körülmények megszűnnek. Bár van kivétel, de a tapasztalat az, hogy 3 év alatt a nemzetközi konfliktusok megoldódnak. Tehát nem akarjuk integrálni, csak időlegesen biztosítunk egy státuszt a részére.

A pénzügyi alap nem ürül ki, csak nem személyre szóló lesz, hanem szervezet-specifikussá válik. A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot – amiből a szervezetek pályázhatnak

– nem akarják teljes egészében másra fordítani, azt a civil szervezetek továbbra is megpályázhatják, akár integrációs célra is.

Kováts András megjegyezte, hogy különbözőképpen gondolkodnak a jelenlegi támogatási rendszer hatékonyságáról. Véleménye szerint az ezt megelőző rendszernél lényegesen hatékonyabb és lényegesen jobban célozható a jelenlegi támogatási rendszer. Bár sok célzási probléma van benne, lehetne még hatékonyabban azokra fordítani, akik ezzel élni tudnak és hasznosítanak is. Az alapvető különbség azoknak a családoknak a számára lesz érezhető, akik nem akarnak tovább menni, az ő helyzetük a változtatással kilátástalanná válik. A civil szervezetek nagy számban ezekkel az emberekkel találkoznak. A változtatás azok számát fogja gyarapítani, akik elhagyják az országot. Hogy mit gondolunk a menekültek védelméről és befogadásáról az befolyásolja, hogy milyen perspektívát kínálunk számukra Magyarországon. Az Egyesület véleménye az, hogy bőségesen van arra lehetőség, hogy ha nem egy összegben adott pénzügyi támogatást akarunk nyújtani, akkor más helyen találjunk erőforrásokat. Ezzel kapcsolatban azt a kérdést vetette fel, hogy van-e elegendő idő a módosítás gyakorlatba történő átvezetésére. Az egyéb ágazati szabályokban, a munkaügyi, az egészségügyi, a szociális ellátáshoz való hozzáférés szabályaiban számos olyan elem van, ahol ha kis mértékben kerülne módosításra a szabályozás (pl. átképzéseket, jövedelempótló típusú támogatásokhoz való hozzáférést illetően), az megnyugtatóan egészítené ki a jelenlegi módosító javaslatot. Másik felvetése a társadalombiztosítási jogviszony megszerzése, a TAJ szám generálás kérdése. Ez jelen pillanatban is problematikus mind a menekültek, mind az oltalmazottak számára. Megnyugtató lenne, ha párhuzamosan látná azokat a módosító javaslatokat, amik belenyúlnak az ágazati szabályozásokba a szociális vagy a foglalkoztatási szinten. Az európai pénzügyi alap kérdése két problémát vetett fel, amelyek véleménye szerint április 1-ig nem megoldhatóak. Ez egy viszonylag szigorúan meghatározott ütemezés és megvalósítási terv szerint költhető pénz. A pályázati kiírások első körének elbírálása sem zajlott le a BM-ben, de januárban már a második körben lehetett pályázni. Nem tudják, mikor fognak a pénzhez hozzájutni. Pedig ezek a pályázatok kifejezetten a meglévő integrációs rendszert egészítenék ki. Egy olyan rendszer fog az európai Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapból elindulni, aminek az alapja fog hiányozni, amiatt, hogy menet közben változik a szabályozási környezet. Felveti a kérdést, hogy mennyi idő alatt lehet átfuttatni egy komplett nemzeti program módosítását a migrációs alapba. Mennyi idő alatt sikerülne a Támogatás Koordinációs Főosztálynak kiírnia egy pályázatot, azt elbírálni, leszerződni és uniós alapból megoldani egy problémát. Nem érti, hogy miért egy tervek szerint április 1-én hatályba lépő jogszabály módosítás kapcsán kerül elő ez az egyébként figyelemre méltó gondolat.

Dr. Felkai László ígéretet tett rá, hogy írásban tájékoztatást ad a pályázati lehetőségekről. Másfél éve született az a jogszabály, amelynek értelmében az elismert menekülteknek és oltalmazottaknak ki kellett költözniük Bicskéről. Hangsúlyozta, hogy negatívan élte meg a Kormány, hogy közmunkát ajánlottak az érintetteknek a megélhetésük biztosítása érdekében, azonban nem éltek a lehetőséggel, hanem tüntetést szerveztek a Parlament elé és továbbra is a juttatásokat kérték. Megkérdezte, hogy milyen egyéb perspektívát kellene nyújtani ezen kívül.

Acsai Balázs a Kalunba Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft képviselőjében kiemelte, hogy akik részt vettek az integrációs programokban, azok közül senki nem tüntetett, mindenkinek sikerült munkát találniuk. Egyesek oltalmazotti felülvizsgálata jelenleg zajlik, mások pedig már állampolgársághoz is folyamodtak. Az, hogy ki milyen perspektívát lát, az attól is függ, hogy mit mutatnak számukra. Tapasztalható volt, hogy az első integrációs szerződést kötött befogadottak 60%-ának lakhatását, magyar nyelvóráját stb. az Európai Unió Menekültügyi

Alapja finanszírozta. Hangsúlyozta, hogy az integráció kétirányú folyamat, tehát az információ adótól is függ, hogy mi lesz az eredménye a folyamatnak. Akik megkapták a programjuk által nyújtott segítséget, azoknak 90%-a ma is Magyarországon él. Megkérdezte továbbá, hogy hogyan tudott kárt okozni az, hogy felvették az integrációs támogatás első összegét, majd ismeretlen helyre távoztak. Ennek nem lehet túl nagy a költségvetési hatása. A Végrehajtási Rendelet nagyon enyhe szabályokat fogalmaz meg a családsegítőkkal kapcsolatban, így nem jelent problémát egy nem működő, lényegében nem létező rendszer megszüntetése. Eddig cél volt, hogy magyar állampolgár lehessen valaki, most pedig az lesz a cél, hogy hazamenjen. Így valóban nem létezhet integráció. Éppen ezért értelmetlen akkor a menekült fogalmát is megtartani, erre megfelelő kategória a befogadott.

Dr. Haraszi Katalin az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Képviselésében jelezte, hogy a két fél elbeszél egymás mellett. A Genfi Konvencióval nem ellentétes a javaslat, mivel addig részesül védelemben a menekült, amíg az üldöztetés okai fennállnak, amint ez megszűnik nem köteles tovább biztosítani a nemzetközi védelmet az állam. Ha három év után felülvizsgálja a státuszt a befogadó állam, és úgy látja, hogy a körülmények idő közben megváltoztak, visszavonhatja a védelmet. Ha az érintett tovább szeretne maradni Magyarországon, státuszt kell váltania és más tartózkodásra jogosító engedélyt kell igényelnie.

Kováts András hangsúlyozta, hogy véleménye szerint a két dolog, amiről szó van, megfér egymás mellett. Megfontolandó, hogy a menekültstátusz ne határozatlan időre szóljon, azonban az integráció ettől független. A státuszváltás lehetőségét kellene felkínálni, pl. a letelepedési engedély megszerzését három év elteltével. Véleménye szerint a kormányzat fő szándéka a védelem biztosítása, valamint mindaddig menekültként kezelik az érintettet, amíg be nem bizonyosodik az ellenkezője. Az integráció egy hosszú távú befektetés, és ennek nincs köze a felülvizsgálathoz. A társadalmi kockázatokat elemezve megállapítható, hogy kevésbé nagyobb annak a költsége, ha az integrációt megelőlegezi a kormány és három év után mégis hazatér a külföldi, mintha szegregálja, nem támogatja az integrációját és mégis Magyarországon marad hosszú távon. A Menedék Egyesület tapasztalatai alapján, akik kötöttek integrációs szerződést, azok hosszú távon maradnak Magyarországon, és számukra lesznek negatív hatásai a javaslatban szereplő változásoknak. Nem a státuszuk felülvizsgálata okozza a gondot, hanem az integrációs támogatás hiánya.

Dr. Felkai László jelezte, hogy a státuszváltást nem kell felajánlani, mivel ezek jelenleg is szerepelnek a jogszabályban. Az egészségügyi ellátás kapcsán pedig kiemelte, hogy munkaviszony létesítése esetén jogosultak ellátásra a társadalombiztosítási rendszer keretében.

Kováts András az egészségügyi ellátás kapcsán hangsúlyozta, hogy addig nem tudnak munkaszerződést kötni, amíg nincs TAJ-számuk, viszont addig nem generálnak számukra TAJ-számot, amíg nincs munkaviszonyuk.

Dr. Felkai László jelezte, hogy ennek a problematikának utánanéznék. A menekültügyi válság kirobbanása előtt minden európai országnak saját menekültügyi rendszere és juttatásai voltak. Magyarország nem a legmagasabb juttatásokat biztosította ekkor. Ha minden ország szigorításokat vezet be, és csökkenti a juttatások mértékét (pl. Németország, Dánia), akkor Magyarország ellátása színvonalasabb lesz.

Dr. Haraszi Katalin elmondta, hogy az európai országok jelenlegi migrációs politikáját az határozza meg, hogy a „migration shopping” elnevezésű jelenséget megakadályozzák, ezért vonják el a juttatásokat. Azonban nem számolnak azzal, hogy a legtöbb kérelmező Magyarországon van. 2015-ben 200 ezer menedékkérőből 508-an kaptak Magyarországon védelmet, és összesen 272-en maradtak itt. Hangsúlyozta, hogy aki hosszú távon itt szeretne maradni, az státuszt vált.

Huber Károly megkérdezte, hogy a három év letelte után a státusz felülvizsgálatának eredményétől függetlenül, ha a három évben folyamatosan Magyarországon tartózkodott az illető, kérvényezheti-e a letelepedését, magyar állampolgársághoz folyamodhat-e.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy állampolgársághoz nem folyamodhat, de tartózkodási engedélyt igényelhet. Az idegenrendészeti szabályok szerint így a státusza átfordulhat legális tartózkodássá.

Kováts András kiegészítette az elhangzottakat azzal, hogy a nemzeti letelepedési engedély olyan jogokat biztosít, mint az állampolgárság az EU-n belül.

Huber Károly véleménye szerint a menekültek számára a biztonságos környezet megteremtése, a védelem nyújtása megtörtént. Természetes, hogy a menekültek helyzete nehezebb a magyar állampolgárokénál Magyarországon, de az állam feladata nem az, hogy előnyösebb helyzetbe hozza őket. Példaként említette az Amerikai Egyesült Államok rendszerét, ahol az elismert menekülteket ugyanazok a jogok illetik meg, mint az amerikai állampolgárokat. Aki Magyarországon akar maradni, annak megvan a lehetősége rá. Az állam megteremtett minden lehetőséget számukra, hogy boldoguljanak egy biztonságos környezetben. Az integrációt attól kell függővé tenni, hogy az egyének rövidebb védelmet szeretnének csak kapni vagy hosszabb távon telepednének le. Hangsúlyozta, hogy TAJ-szám generálásának problematikáját meg kell oldani, de támogatja a módosító javaslatokat.

Dr. Felkai László kiemelte, hogy az Európai Unió belül az egyén szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga biztosított, de azért itt is vannak kivételek, egyrészt közbiztonsági okokból, másrészt, ha az illető országnak a társadalombiztosítási vagy nyugdíjrendszerét megterheli. Ugyanez igaz a harmadik országbeli állampolgárokra is. Ha megszűnik a menekültstátusza, mert az országában béke van, de három éve itt tartózkodik, a közbiztonságot nem veszélyezteti, dolgozik, és nem szorul rá a magyar társadalombiztosítási és a nyugdíjrendszerre, akkor maradhat. De ha ezt nem éri el, akkor vége lesz az itt tartózkodásának.

Kanizsai-Nagy Dóra a Református Misszió Központ képviselőjeként elmondta, hogy a Menekültmisszió a törvény módosítása után nem tekinti védelemnek a menekültstátuszt. Nem elég arról beszélnünk, hogy három év után milyen módon lesz felülvizsgálható és milyen jogi státuszba lehet esetleg továbblépni. Az integráció olyan erőfeszítést jelent, amely sokkal szorosabb és biztosabb támogatási struktúrát igényel, amelyből az érintett személyek meríthetnek. Véleménye szerint fogják tudni kivárni a három évet. Felhívta a figyelmet az Európán belül utazgató menekültek veszélyeire. Javasolta elemezni, hogy azok az emberek, akik integrációs szerződést kötöttek, milyen eredményeket tudnak felmutatni.

Dr. Felkai László jelezte, hogy többször elhangzott, hogy nem mindenki ment Nyugat-Európába és vannak pozitív példák is. Egy kormányt, egy parlamentet, a közvéleményt befolyásolják a hírek. A tömegkommunikációs eszközök naponta tucatjával hoznak negatív

példákat. A pozitív példák miért nem jelennek meg? A pozitív példát a civil szervezetek tudnák szolgáltatni, hiszen ők vannak az információ birtokában.

Kanizsai-Nagy Dóra hangsúlyozta, hogy ezzel a módosítással egyszerre egy más típusú társadalmi hangulatba érkeznek a menekültek. Az elmúlt egy év tapasztalata az, hogy sokkal szigorúbb és sokkal keményebb munkát követelt a civil szervezetek részéről is az integráció. Soha nem volt ennyire nehéz albérletet találni, iskolai beiratkozásokat elintézni. Az integráció kétirányú feltételrendszert követel. Ha lesznek menekültek, akik boldogulni kívánnak majd az országunkban, még ha egy három éves menekültstátuszról beszélünk is, az is egy vendégszeretetet követelne a társadalom részéről, amiben ezek az emberek boldogulni tudnának. Ez a vendégszeretet ma Magyarországon nincs jelen.

Dr. Felkai László véleménye szerint fordított az ok-okozati összefüggés. Nem a jogszabály elfogadása, fog olyan közhangulatot teremteni, hogy nehezebb lesz Magyarországon befogadotti, menekülti védelmet szerezni. A mostani közhangulat váltja ki ezt a jogszabály módosítást.

Dombos Tamás a Háttér Társaság képviselőjében hangsúlyozta, hogy ez a javaslat a menekültügyi rendszer szétveréséről szól, a törvénymódosító javaslatra cinizmus a jellemző. Nyilván azért nem találkozunk ezekkel a történetekkel, mert a média szelektál. Azokat a történeteket mutatja be, amelyeket a politikai közeg egyértelműen elvár tőlük. Hiába tudunk a pozitív történetekről, ezek nem fognak tudni eljutni a közvéleményhez. A közhangulat alakításában a Kormány tevőleges szerepet játszik. Szakmai vitát erről a javaslatról nem lehet folytatni, ez egy egyértelmű politikai javaslat, ami arról szól, hogy hogyan tegyük Magyarországot kevésbé vonzóvá bárki számára.

Dr. Felkai László nem ért egyet a véleményével. A tömegtájékoztatás rendszere plurális. Az nem igaz, hogy minden egyes tömegtájékoztatási eszköz a Kormány irányítása alatt áll. Ha meg ott sem jelenik meg, az nem a kormányzati arroganciának a jele.

Huber Károly egyetértett **Dombos Tamással** abban, hogy a Kormány elég erőteljesen tudja kontrollálni a médiában lévő kommunikációt, de ennek ellenére ebben a témában a javaslattal egyetért. Az Alapítvány külföldi példákra alapozza a támogató véleményét. Menekültnek lenni nehéz. De mindenhol nehéz menekültnek lenni, nemcsak Magyarországon. Akkor is nehéz volt menekültnek lenni, amikor magyarok emigráltak Magyarországról például az Egyesült Államokba. Nem beszéltek az angolt, nem segítettek nekik senki, nem kaptak különleges juttatásokat, támogatásokat. Saját maguk és a családjuk tudására voltak utalva. De ha valaki valóban menekült, akkor az ezt a nehézséget tudja értékelni, mert már nincs veszélyben az élete. És megkapta azt a minimum lehetőséget, amit a társadalmi hangulathoz viszonyítva meg is kell tudni adni. Ugyanazokat a lehetőségeket kapják ők is, mint egy szegény délkelet-magyarországi vagy egy soproni személy. Tájékoztatásra van lehetőség az interneten, az üzenetet elég sokszor átmegy az emberekhez. Budapesten az embereknek nem kell a kormány kommunikációjára hagyatkozni, mert az „ablakpolitikát” követve látható, hogy mi a helyzet az utcán.

Dr. Végh Zsuzsanna az ágazati szabályok felülvizsgálatával kapcsolatban elmondta, hogy idáig azért nem tudták igénybe venni a különböző lehetőségeket, amelyeket ezek a jogszabályok biztosítanak, mert az integrációs támogatás alapján kapott összeg már meghaladta a rászorultság mértékét. Tehát gyakorlatilag nem minősültek rászorultnak, így a támogatásokat nem tudták igénybe venni. Amikor megszületett az a terminológia, hogy

azonos jogokat élveznek a védelemben részesítettek, az összes ágazati szabály, amely támogatási lehetőséget biztosít a nemzetközi védelemben részesített személynek, mindegyiknek a hatálya kiterjed a menekültre, oltalmazottra. Ez a módosítás nem fogja tökéletesen helyettesíteni az integrációs támogatást, de a civil szervezetek tudnak segíteni abban, hogy – a kezdeti időszakban a nyelvi nehézséget áthidalva – tájékoztatják az érintetteket arról, hogy milyen támogatást igényelhet. Ugyanúgy, mint a magyar állampolgár, abszolút nem lesz különbség. Akkor ez a gond valamennyire enyhíthető.

Kováts András jelezte, hogy a szöveggel kapcsolatos részletes észrevételeiket írásban meg fogják küldeni. Elkezdték vizsgálni, hogy – ahhoz, hogy a Magyarországon élő nemzetközi védelemben részesültek a magyar állampolgárokkal azonos jogokat élvezhessenek, és azonos kötelezettségeik legyenek – az ágazati szabályozásban hol vannak azok a pontok, ahol hozzá kell igazítani a jogalkotói szándékhoz a tényleges jogalkalmazást. Mert a magyar állampolgárral azonos jogállás az látszólag nagyon sok mindenre elég, de felmerül a kérdés, hogy hogyan tud megvalósulni például egy egyetemi felvételi esetén. A „pályakezdő”, a „leszázákolás” fogalmak nem értelmezhetőek egy menekült esetében. **Kováts András** felajánlotta a Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület segítségét az ágazati jogszabályok felülvizsgálatához a gyakorlati problémák vizsgálatával.

Véleménye szerint, ha a törvény ebben a formában módosul, annak az elsődleges hatása az lesz, hogy a menekültstátuszt kapók tovább fognak állni. Azok is tovább fognak állni, akik a jelenleg hatályos rendszer szerint Magyarországon maradnának. Bízunk benne, hogy a Kormánynak nem ez a szándéka, hanem az, hogy az állam, a kormány, a köztársaság, a magyar emberek védelemben akarják részesíteni azokat, akik erre rászorultak. Felhívta a figyelmet a jogszabály módosításnak rövidtávú hatásaira, a költség problémára, a láthatóság problémájára, illetve a biztonsági kockázatra.

Dr. Felkai László elmondta, hogy a különböző EU-s bizottságok előtt van nagyon sok jogszabály, irányelv, rendelet tervezete. Minden esetben megvan a szándék, hogy nyárra ezek a módosítások lezáruljanak, hogy a jogszabályok hatásai év végéig láthatóak legyenek. Addigra eldől, hogy Magyarországnak, mint szélső országnak mi lesz a funkciója. A magyar politikát akkor lehet majd kialakítani, ha megvan a mozgásteret kijelölő EU-s kontúr. **Dr. Felkai László** javasolta, hogy amikor már ismert az EU-s álláspont, újra ülésezzen a munkacsoport.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra titkársági referens

Látta: Nagy Gabriella kabinetfőnök, Szabó-Princz Viktória szakreferens

Jóváhagyta: Dr. Felkai László közigazgatási államtitkár